Daf Highlights: Eruvin 41-44~ How high is the T'chum?

9th of Cheshvan, 5781 – Oct 27, 2020

Pardes – Michal Kohane

Exodus 16:29:

רְאוּ כִּי־ה' נָתַן לָכֶם הַשַּׁבָּת עַל־כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְׁבוּ ו אִישׁ תַּחְתָּיו אַל־יֵצֵא אִישׁ מִמְּקֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי:

Mark that the LORD has given you the sabbath; therefore He gives you two days' food on the sixth day. Let everyone remain where he is: let no one leave his place on the seventh day."

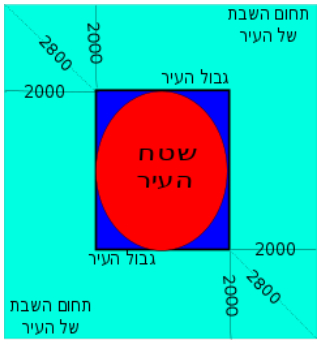

Eruvin, chapter 4, 41:b

MISHNA: With regard to **one whom gentiles** forcibly **took him out** beyond the Shabbat limit, **or** if **an evil spirit** took him out, i.e., he was temporarily insane, and found himself outside the Shabbat limit, he **has only four cubits** that he may walk from where he is standing.	משנה **מי שהוציאוהו גוים** בעל כורחו מחוץ לתחום, **או** שיצא מחמת **רוח רעה,** שנטרפה דעתו לפי שעה, ולא ידע מה הוא עושה, וכשנתפכח מצא שהוא מחוץ לתחום — **אין לו** רשות להלך **אלא ארבע אמות** מן המקום בו הוא עומד.
If the gentiles **returned him,** or if he came back while still under the influence of the evil spirit, **it is as though he had never left** his Shabbat limit, and he may move about within his original limit as before.	אם **החזירוהו** הגוים, או חזר מחמת הרוח רעה — **כאילו לא יצא .**ומהלך בתחומו כדרכו.
If the gentiles **brought him to a different city** that was surrounded by walls, or if they **put him into a pen or a stable,** i.e., animal enclosures, the Sages	אם **הוליכוהו לעיר אחרת** המוקפת מחיצות, או **נתנוהו בדיר או בסהר** (מקום מוקף הקבוע עבור בהמות), נחלקו חכמים

בדבר :**רבן גמליאל ור' אלעזר בן עזריה אומרים: מהלך את** העיר **כולה ,**שהעיר כולה נחשבת כארבע אמות. ואילו **ר' יהושע ור' עקיבא אומרים: אין לו אלא ארבע אמות** ממש ממקומו.	disagree. **Rabban Gamliel and Rabbi Elazar ben Azarya say: He may walk** about **the entire** city, as the whole city is considered like four cubits. **Rabbi Yehoshua and Rabbi Akiva say: He has only four cubits** from where he was placed.
מסופר :**מעשה שבאו** חכמים **מפלנדרסין** שבמדינת הים ,**והפליגה ספינתם בים** בשבת ,**רבן גמליאל ור' אלעזר בן עזריה הלכו את** הספינה **כולה ,**שאמרו שכולה כארבע אמות. ואילו **ר' יהושע ור' עקיבא לא זזו מארבע אמות, שרצו להחמיר על עצמן.**	The mishna relates: There was **an incident where** all of these Sages **were coming from Pelandarsin,** an overseas location, **and their boat set sail on the sea** on Shabbat, taking them beyond their Shabbat limit. **Rabban Gamliel and Rabbi Elazar ben Azarya walked** about **the entire** boat, as they hold that the entire boat is considered like four cubits, while **Rabbi Yehoshua and Rabbi Akiva did not move beyond four cubits, as they sought to be stringent with themselves.**
ועוד מסופר :**פעם אחת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה** בליל שבת ,**אמרו לו לרבן גמליאל: מה אנו לירד ,**בלומר: האם כבר היינו בתחום העיר מבעוד יום?	The mishna further relates that on **one occasion, they did not enter the port [*namel*] until after nightfall** on Shabbat eve. The others **said to Rabban Gamliel: What** is the *halakha* with regard to **alighting** from the boat at this time? (Were we already within the city's limit before Shabbat commenced)?
אמר להם: מותרין אתם לרדת ,**שכבר הייתי מסתכל והיינו בתוך התחום עד שלא חשיכה ,**ולכן קנינו שביתה לעצמנו בעיר בין השמשות, ויכולים אנו ללכת אליה אף משחשיכה.	**He said to them: You are permitted** to alight, **as I was watching, and** I observed that **we were** already **within the** city's **limit before nightfall.** We acquired our resting place in the city during the twilight period. Therefore, it is permitted to walk throughout the city even after nightfall.

<u>Eruvin 43:A-B</u>

בעי]שאל [**רב חנניא** :האם **יש** איסור **תחומין למעלה מעשרה** טפחים ,**או** שמא **אין תחומין למעלה מעשרה ?**בלומר האם גבול תחום שבת הוא על הקרקע בלבד, ואם יכול בדרך כלשהי להלך גבוה יותר מעשרה טפחים מותר לו?	*The Gemara's discussion on the latter part of the Mishna:* **Rav Ḥananya raised a dilemma: Does** the prohibition of Shabbat **limits** apply **above ten** handbreadths from the ground, **or** perhaps does the prohibition of Shabbat **limits not** apply **above ten** handbreadths? In other words, does the Shabbat limit apply only close to the ground, in which case walking more than ten handbreadths above the ground, would be permitted?

The Gemara clarifies the case in which this dilemma arises: With regard to **a post ten** handbreadths **high and four** handbreadths **wide,** partly within the limit and partly outside of it, this case **should not be a dilemma for you.** Such a stable post **is** like **solid ground,** although it differs from the surrounding area in height; therefore, it is prohibited to walk from the part within the limit to the part outside of it.	ומפרטים את הבעיה ;**עמוד גבוה עשרה** טפחים **ורחב ארבעה ,**וחלקו האחד בתוך התחום והשני מחוצה לו ,**לא תיבעי**]תישאל [**לך** שאלה זו, שעמוד יציב כזה **דארעא סמיכתא**]שכאדמה צפופה [**היא** ודינו כקרקע ממש, אף שהוא שונה בגובהו משאר מקומות,
The case **where** there **should be a dilemma for you** is that of **a post ten** handbreadths **high but not four** handbreadths **wide,** or the like. **Alternatively,** the case is one **where he advances by way of a leap** in the air above ten handbreadths from the ground.	**כי תיבעי**]כאשר תישאל [**לך** השאלה, יהא זה **בעמוד גבוה עשרה ואינו רחב ארבעה** וכיוצא בו . **אי נמי**]או גם כן [**דקאזיל**]שהולך [**בקפיצה** (בקפיצת הדרך) בדרך נס למעלה מעשרה טפחים.
The Gemara presents **another version** of the previous dilemma: **What is** the *halakha* **with regard to a boat** sailing on the surface of the water more than ten handbreadths from the sea or river bed? Does the prohibition of Shabbat limits apply or not?	**לישנא אחרינא**]לשון אחרת :[אפשר לשאול את השאלה :**בספינה** שעל פני הים, הגבוהה למעלה מעשרה טפחים מקרקע הים או הנהר ,**מאי**]מה הדין [האם יש בה איסור תחומין או אין?
Rav Hoshaya said: Come and **hear** a resolution to this dilemma from what was taught in the mishna: **It once happened that** all of these Sages **were coming from Pelandarsin, and their boat set sail on the sea, etc. Granted, if you say** that the prohibition of Shabbat **limits applies** above ten handbreadths, **this is why** Rabbi Yehoshua and Rabbi Akiva **sought** to be stringent. **However, if you say** that the prohibition of Shabbat **limits** does not apply above ten handbreadths, **why did they seek** to be stringent?	**אמר רב הושעיא:** **(1) תא שמע**]בוא ושמע [פתרון ממה ששנינו :**מעשה שבאו מפלנדרסין והפליגה ספינתם בים וכו', אי אמרת בשלמא**]נניח אם אומר אתה [ש**יש תחומין** למעלה מעשרה — **משום הכי**]כך [**רצו** ר' עקיבא ור' יהושע להחמיר .**אלא, אי אמרת**]אם אומר אתה [**אין תחומין — אמאי**]מדוע [**רצו** להחמיר, הלא אין תחומין למעלה מעשרה!?
The Gemara answers: It may be suggested **as Rava said** with regard to a parallel case, establishing that case as one where the boat was **moving through** shallow, **swampy water; here, too,** we are dealing with a case **where** the boat **was moving through** shallow, **swampy water,** within ten handbreadths of the sea's bed, so that the prohibition of Shabbat limits certainly applies.	ומתרצים כי אפשר לומר כאן כפי ש**אמר רבא** לענין דומה, שמדובר כשהיתה הספינה **מהלכת ברקק (בבוץ), הכא נמי**]כאן גם כן [**במהלכת ברקק ,**והיתה סמוכה לקרקע בפחות מעשרה טפחים וודאי חל עליה איסור תחומים.
The Gemara cites another proof. **Come** and **hear** a resolution from the mishna: On **one occasion** on a Shabbat eve, **they did not enter the port until after nightfall, etc.**	**(2) תא שמע**]בוא ושמע [פתרון ממה ששנינו בהמשך הדברים :**פעם אחת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה וכו'.**

Granted, if you say that the prohibition of Shabbat **limits** applies above ten handbreadths, it was **well** that they asked whether or not they may disembark. **However, if you say** that the prohibition of Shabbat **limits does not apply** above ten handbreadths, even if Rabban Gamliel had told them: **We were not within the** city's **limit** before nightfall, **what** difference **would it** have made? They could have alighted from the boat, for the boat was above ten handbreadths, where the prohibition of Shabbat limits does not apply.	**אי אמרת בשלמא**]נניח אם אומר אתה [ש**יש תחומין** למעלה מעשרה — **שפיר**]יפה [שאלוהו אם מותר להם לרדת לחוף , **אלא אי אמרת**]אם אומר אתה [ש**אין תחומין — כי**]כאשר [אפילו **לא היינו בתוך התחום** מבעוד יום, ויש מקום לחשש בענין זה, כדבריהם ,**מאי הוי**]מה נהיה על ידי כך [הרי היו למעלה מעשרה ואין איסור תחומין חל עליהם!
The Gemara answers that **Rava said:** The mishna refers to a case where the boat was **moving through** shallow, **swampy water** within ten handbreadths of the sea's bed.	**אמר רבא** שכאן היה מקרה מיוחד שהיתה הספינה **מהלכת ברקק** —בתוך עשרה טפחים.
The Gemara cites another proof: **Come** and **hear** a resolution from the incident involving **the seven teachings that were** first **said on Shabbat morning before Rav Ḥisda in Sura** and then repeated **toward the conclusion of** that **Shabbat before Rava in Pumbedita,** despite the fact that the distance between them is about 100km and too great for someone to have traversed it on Shabbat	**(3) תא שמע**]בוא ושמע [ראיה מן המעשה הידוע ב**הני שב שמעתא דאיתאמרן בצפרא בשבתא קמיה**]אותן שבע הלכות שנאמרו בבוקר השבת לפני [**רב חסדא בסורא, בהדי פניא בשבתא**]קרוב למוצאי השבת [נאמרו אותן הלכות עצמן **קמיה**]לפני [**רבא בפומבדיתא** והמרחק גדול מכדי שיעבור אותו אדם בדרך הטבע באותו יום.
Who said those teachings, and delivered them from one place to the other? Was it **not Elijah** the Prophet, who traveled from Sura to Pumbedita by way of a miraculous leap through the air above ten handbreadths from the ground, **who said them? Apparently,** the prohibition of Shabbat **limits does not apply above ten** handbreadths, for Elijah would not have transgressed this prohibition. The Gemara rejects this argument: This is **no** proof; **perhaps Yosef the demon,** who does not observe Shabbat, **reported these** teachings and brought them from Sura to Pumbedita.	**מאן אמרינהו**]מי אמר אותן [שמועות והעבירן ממקום למקום ?**לאו**]האם לא [**אליהו** הנביא **אמרינהו**]אמרן ,[והלך בקפיצת הדרך למעלה מעשרה, ועבר מסורא לפומבדיתא ?**אלמא**]מכאן [ש**אין תחומין למעלה מעשרה !**שבוודאי לא היה אליהו עובר עבירה זו. ומשיבים :**לא ,**אין זו הוכחה , **דלמא**]שמא [**יוסף שידא**]השד [שאיננו שומר שבת **אמרינהו**]אמרן את ההלכות הללו.[
The Gemara attempts to bring a different proof: **Come** and **hear** that which was taught in a *baraita*: With regard to one who said: **I will be a nazirite on the day that the son of David comes,** i.e., upon the arrival of the Messiah, **he is permitted to drink wine on Shabbat and Festivals,** for the Messiah will not arrive on one of those days.	ומנסים להביא ראיה אחרת **(4) :תא שמע**]בוא ושמע :[מי שאמר **הריני נזיר ביום שבן דוד בא**)ביום שמשיח בא בו (—**מותר לשתות יין בשבתות ובימים טובים ,**שאז משיח איננו בא,

However, he is prohibited to drink wine on all weekdays, in case the Messiah has come and he has not yet been informed.	**ואסור לשתות יין כל ימות החול ,**שמא בא משיח ועדיין לא נודע לו.
The Gemara clarifies: **Granted, if you say that** the prohibition of Shabbat **limits applies** above ten handbreadths, **that is** why **on Shabbat and Festivals he is permitted** to drink wine, for the Messiah will certainly not arrive from outside the Shabbat limit on those days. **But if you say that** the prohibition of Shabbat **limits does not apply** above ten handbreadths, **why is he permitted** to drink wine **on Shabbat and Festivals?**	ומעתה נאמר :**אי אמרת בשלמא**]נניח אם תאמר [**יש תחומין** למעלה מעשרה — **היינו**]זהו [הטעם ש**בשבתות ובימים טובים מותר** לו לשתות יין, שוודאי לא יבוא המשיח מחוץ לתחום ביום זה .**אלא אי אמרת**]אם תאמר [**אין תחומין, בשבתות וימים טובים אמאי**]מדוע [**מותר** לו לשתות יין?
The Gemara answers: **It is different there, as the verse stated: "Behold I will send you Elijah the prophet,** before the coming of the great and dreadful day of the Lord; and he shall turn the heart of the fathers to the children, and the heart of the children to their fathers" (Malachi 3:23–24). This verse teaches that Elijah will arrive the day before the coming of the Messiah. **Since Elijah did not come the previous day,** the Messiah will not come today, and therefore he may drink.	ומשיבים :**שאני התם**]שונה שם [שכן **אמר קרא**]המקרא ,הכתוב" [**הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא** לפני בא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם) "(מלאכי ג, כג ,(שמפסוק זה למדים שאליהו מקדים ביום את ביאת המשיח ,**והא**]והרי [**לא אתא**]בא [**אליהו מאתמול ,**ודאי לא יבוא משיח היום ויכול הוא לשתות.
The Gemara rejects this argument: **If so, on weekdays, too, he should be permitted** to drink wine **each and every day, as Elijah did not arrive the previous day. Rather,** the reason for the prohibition on weekdays must be that **we say** that Elijah may already have **arrived at the Great Court,** but it has not yet become a matter of public knowledge. Likewise, **here too we should say** that Elijah already **arrived** the previous day **at the Great Court,** on the eve of Shabbat or a Festival.	ודוחים :**אי הכי**]אם כך [גם **בחול כל יומא ויומא נמי לישתרי, דהא לא אתא**]יום ויום גם כן יהא מותר לו ,שהרי לא בא [**אליהו מאתמול, אלא** ודאי טעם האיסור בימות החול כי **אמרינן**]אומרים אנו :[אליהו **לבית דין הגדול אתא**]הגיע ,[ועדיין אין כל אדם יודע על כך. אם כן ,**הבא נמי לימא**]כאן גם כן נאמר :[**לבית דין הגדול אתא**]בא [אליהו מאתמול! ושמא בא בערב השבת?
The Gemara answers: **It has already been promised to the Jewish people that Elijah will not come either on the eve of Shabbat or on the eve of a Festival, due to the trouble,** lest people go out to greet him and not have time to complete all their preparations for the sacred day.	ומשיבים :**כבר מובטח להן לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים, מפני הטורח .**שמתוך שיבואו להקביל פניו, לא יספיקו להכין את כל צרכי שבת וחג.
The Gemara comments: **It might enter your mind** to say that **since Elijah will not come** on Shabbat eve due to the trouble involved, the **Messiah will also not come** then, and if so, **on Shabbat eve he should** also **be permitted** to drink wine. However, this	**קא סלקא דעתך**]עלה על דעתנו לומר [**מדאליהו לא אתא — משיח נמי לא אתי**]מכיון שאליהו לא יבוא בערב שבת מפני הטורח ,משיח גם כן לא יבוא [אם כן ,**במעלי שבתא לישתרי**]בערב שבת יהא מותר לו

reasoning is rejected: It is only **Elijah** who **will not arrive** on Shabbat eve, but the **Messiah** himself **may arrive,** for **once the Messiah comes, all** the nations **will be subservient to the Jewish people,** and they will help them prepare whatever is needed for Shabbat.	לשתות יין ![ודוחים :**אליהו — לא אתי, משיח — אתי**]אליהו אינו בא בערבי שבתות ,משיח בא [כי **דכיון דאתי משיחא**]שכיון שבא המשיח — [**הכל עבדים הן לישראל ,**ויעזרו להם להכין את צרכי השבת כראוי.
The Gemara raises a difficulty: **He should be permitted** to drink wine **on a Sunday,** for if Elijah cannot come on Shabbat, the Messiah will not come on a Sunday. **Let us resolve from here** that the prohibition of Shabbat **limits does not apply** above ten handbreadths, **as if** the prohibition of Shabbat **limits applies** above ten handbreadths, **on Sunday he should be permitted** to drink wine, **as Elijah cannot come on Shabbat.**	ומקשים :**בחד בשבא לישתרי**]באחד בשבת יהא מותר ?[שאם אליהו אינו יכול לבא ביום השבת, לא יבוא המשיח באחד בשבת , **לפשוט מינה**]שנפתור מכאן [ש**אין תחומין** למעלה מעשרה ,**דאי**]שכן אם [**יש תחומין** למעלה מעשרה — **בחד בשבא לישתרי, דלא אתא**]באחד בשבת יהא מותר, שהרי לא יכול לבוא [**אליהו בשבת!?**
The Gemara answers: **This *tanna* was uncertain whether there is** a prohibition of Shabbat **limits** above ten handbreadths **or** there is **no** prohibition of Shabbat **limits.** Therefore, he ruled **stringently** in this regard concerning Sunday.	ומשיבים :**האי תנא ספוקי מספקא ליה**]תנא זה מסופק [**אי**]אם [**יש תחומין** למעלה מעשרה **או אין תחומין, ו**פסק בדברים אלה **לחומרא**]להחמיר ,[גם לגבי יום ראשון.
The Gemara poses a question: **When did** the person who took the vow of naziriteship **arise** and **take** his **vow? If you say he arose** and took his vow **on a weekday, since** the vow of **naziriteship** already **took effect, how can Shabbat come and annul it?** Naziriteship cannot take effect one day and be annulled on the next; rather, once it applies, it remains in effect for the entire period of his vow.	ושואלים ,**דקאי אימת דקא**]מתי עמד אותו אדם שהוא [**נדר? אילימא דקאי**]אם תאמר שעמד [**בחול ונדר — כיון ש**חל **עליה**]עליו [כבר ה**נזירות, היכי אתיא שבתא ומפקעא ליה**]ביצד יכולה לבוא השבת ולהפקיע אותה ?[והרי נזירות אינה יכולה לחול יום אחד ולהתבטל ביום האחר, ואם חלה הנזירות — תוקפה לכל תקופת הזמן שנדר בה!
Rather, it must be that **he arose on Shabbat and took** his **vow, or** else he arose **on a Festival and took** his **vow, and** it is only on **that day that he is permitted** to drink wine, as the Messiah will not come; but **from that day on he is prohibited** to drink wine, for once the naziriteship takes effect on a weekday, it remains in effect from that point onwards, even on Shabbat and Festivals.	**אלא דקאי בשבתא וקא נדר וביום טוב וקא נדר**]שהיה עומד בשבת ונודר נדר זה ,או ביום טוב ונודר [**וההוא יומא דשרי ליה**]ואותו יום הוא שמותר לו [שהרי לא בא משיח ,**מיבן ואילך**)מכאן והלאה — (**אסיר ליה**]אסור לו ,[שחל נדר הנזירות ואין תוקפו פג מכאן ואילך אפילו בימי שבת וימים טובים.

<u>Ta’anit 22:A</u>

The Gemara relates another story about the righteousness of common people.	ועוד לענין צדקותם של אנשים פשוטים, מסופר :**ר' ברוקא חוזאה**]מהמקום חוזאי [**הוה שכיח בשוקא**]היה מצוי בשוק [של המקום **בי לפט ,הוה**

Rabbi Beroka Ḥoza'a was often found in the market of Bei Lefet, and **Elijah** the Prophet **would often** appear **to him.** Once Rabbi Beroka **said to** Elijah: Of all the people who come here, is **there anyone in this market worthy of the World-to-Come?.....**	**שביח**]היה מצוי [**אליהו** הנביא **גביה**]אצלו ,[**אמר ליה**]לו [פעם אחת לאליהו :**איכא בהאי שוקא בר עלמא דאתי**]האם יש בשוק זה על כל האנשים שבו מישהו שהוא בן עולם הבא .....?
In the meantime, two brothers came to the marketplace. Elijah **said to** Rabbi Beroka: **These** two **also have a share in the World-to-Come.** Rabbi Beroka **went over to** the men and **said to them: What is your occupation? They said to him: We are jesters, and we cheer up the depressed. Alternatively, when we see two** people **who have a quarrel between them, we strive to make peace.**	**אדהכי והכי אתו הנך תרי אתי**]בינתיים באו שנים אחרים [לשוק . **אמר ליה**]לו [אליהו הנביא לר' ברוקא :**הנך נמי בני עלמא דאתי נינהו**]אלה גם כן בני עולם הבא הם . **אזל לגבייהו**]הלך אליהם ,[**אמר להו**]להם :[**מאי עובדייכו**]מה מעשיכם ?[**אמרו ליה**]לו :[**אינשי בדוחי אנן, מבדחינן עציבי**]אנשים שמחים אנו ומשמחים אנו את העצובים [**אי נמי, כי חזינן בי תרי דאית להו תיגרא בהדייהו טרחינן ועבדינן להו שלמא**]או גם כן, כאשר אנחנו רואים שנים שיש ביניהם קטטה אנו טורחים ועושים ביניהם שלום.

ערוך השלחן, סימן תד סעיף ח

Aruch HaShulchan is a work of halacha written by Rabbi Yechiel Michel Epstein (1829–1908). The work attempts to be a clear, organized summary of the sources for each chapter of the *Shulchan Aruch* and its commentaries, with special emphasis on the positions of the Jerusalem Talmud and Maimonides.

וכיון שאין בימים ונהרות איסור תחומין דאורייתא לדברי הכל מטעמים שנתבארו, לכן מי שבא בספינה בשבת והגיע לנמל - יורד ואינו נמנע, ויש לו אלפים אמה לכל רוח, לפי שלא קנה שביתה בהיותו בספינה.

אך זהו דוקא כשהספינה הלכה למעלה מי' מן המים. אבל אם הלכה למטה מי', והיינו שאין מקרקע הספינה להארץ י' טפחים, אף על פי שהוא למעלה על הספינה - קנה שם שביתה, והיינו שאין מקרקע הספינה להארץ י' טפחים, אף על פי שהוא למעלה על הספינה קנה שם שביתה. וכשיצא חוץ לאלפים מאותו מקום - דינו כיצא חוץ לתחום, ואין לו אלא ד' אמות. ואם הוא ספק אם היה למטה מי' או למעלה מי' - אזלינן לקולא.

ואם יצא פעם אחד משחשיכה על היבשה וחזר ונכנס לספינה, כשיבא לאיזה מקום בשבת - אין לו אלא ד' אמות, שהרי קנה שביתה במקום הראשון שיצא על היבשה, ואפילו יצא משחשיכה שלא בשעת קניית שביתה. כללו של דבר: כל שבשבת היה רגע אחת ביבשה או למטה מעשרה בהמים - שם שביתתו, וכשחזר לספינה והגיעה לנמל - אסור לו לצאת חוץ מד' אמות, ואם אירע כן - צריך להמתין שם עד הלילה.

אך אם מוכרח לצאת מן הד' אמות, כגון שיורדין גשמים או החמה זורחת עליו ואינו יכול לסבול, או שצריך לנקביו ומוכרח ליכנס להעיר - הוה ליה כל העיר כד' אמות, ד'כיון דעל - על', ופרטי דין זה יתבארו בסימן ת"ה וסימן ת"ו, ואין להאריך בכאן. רק צריך לדעת, דבהילוך חוץ לתחום כזה - חשבינן ליה כאונס ולא כיוצא לדעת, שיש חילוקים בזה כמ"ש שם. ודיני כניסה לספינה בשבת ובערב שבת נתבאר לעיל בסימן רמ"ח ובסימן של"ט) .ועיין מג"א סק"ה(